

นางพิมพ์พัชร อริยะฉานกุล
นิติกร สำนักกฎหมาย

คำพิพากษาศาลฎีกา คดีหมายเลขแดง ที่ อม. อธ. ๒๓/๒๕๖๑ วันที่ ๒๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

ระหว่าง	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	โจทก์
	นายสมชาย วงศ์สวัสดิ์ ที่ ๑	
	พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ที่ ๒	
	พลตำรวจเอก พิธรรวาภ วงษ์สุวรรณ ที่ ๓	
	พลตำรวจโท สุชาติ เหมือนแก้ว ที่ ๔	จำเลย

๑. ข้อเท็จจริงในคดีโดยสรุป

โจทก์อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๐ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับอุทธรณ์วันที่ ๑๘ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๑ โดยข้อเท็จจริงรับฟังเป็นยุติ ดังนี้

ขณะเกิดเหตุ จำเลยที่ ๑ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ ๒ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี จำเลยที่ ๓ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และจำเลยที่ ๔ ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจนครบาล และเป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ตามแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาค่าความไม่สงบในเขตกรุงเทพมหานครและรับผิดชอบในการแก้ไขสถานการณ์เพื่อให้เกิดเอกภาพในการปฏิบัติด้วยรัฐบาลภายใต้การนำของจำเลยที่ ๑ ประกาศจะแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยประธานรัฐสภาได้เรียกประชุมร่วมกันของสมาชิกรัฐสภาเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล ณ รัฐสภา ในวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ เวลา ๙.๓๐ นาฬิกา ตามหนังสือเชิญประชุมและระเบียบวาระการประชุม ขณะเดียวกันกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตย

ซึ่งชุมนุมอยู่ที่ทำเนียบรัฐบาลประกาศจะขัดขวางการเข้าประชุมของสมาชิกรัฐสภาเพื่อมิให้รัฐบาลแถลงนโยบายต่อรัฐสภา โดยเคลื่อนมวลชนมาปิดล้อมรัฐสภาตั้งแต่ช่วงค่ำของวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ในวันดังกล่าว เวลาประมาณ ๒๓ นาฬิกา จำเลยที่ ๑ เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีนัดพิเศษที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวภายในท่าอากาศยานดอนเมืองโดยเรียกจำเลยที่ ๓ เข้ารายงานสถานการณ์การชุมนุมของกลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยที่ปิดล้อมรัฐสภา จำเลยที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมคณะเดินทางไปที่ทำเนียบรัฐบาลชั่วคราวและจำเลยที่ ๓ รายงานสถานการณ์ให้จำเลยที่ ๒ ทราบ จำเลยที่ ๒ สั่งการให้จำเลยที่ ๓ กลับไปปฏิบัติหน้าที่ เมื่อจำเลยที่ ๓ ขอเข้าพบจำเลยที่ ๑ เพื่อรับทราบนโยบาย จำเลยที่ ๒ อธิบายให้จำเลยที่ ๑ ทราบว่าได้สั่งการให้จำเลยที่ ๓ ไปดำเนินการแล้ว จำเลยที่ ๑ จึงสั่งการให้จำเลยที่ ๓ รีบไปปฏิบัติจำเลยที่ ๓ และที่ ๔ พร้อมคณะได้เดินทางกลับไปยังกองบัญชาการตำรวจนครบาลก่อนการประชุมคณะรัฐมนตรี นายชูศักดิ์ ศิรินิล เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ประสานงานสอบถามนายชัย ชิดชอบ ประธานรัฐสภาว่าจะเลื่อนหรือย้ายสถานที่ประชุมรัฐสภาได้หรือไม่ ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเลื่อนหรือย้ายสถานที่ประชุมได้เนื่องจากเวลากระชั้นชิดเกินไปและการย้ายสถานที่ประชุมต้องได้รับการลงมติจากสมาชิกรัฐสภา ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติให้เตรียมพร้อมที่จะแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามกำหนดเดิมและมอบหมายให้จำเลยที่ ๒ ติดตามตรวจสอบสถานการณ์และกำกับดูแลการรักษาความสงบเรียบร้อยในวันประชุมร่วมกันของสมาชิกรัฐสภา โดยให้ประสานสั่งการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หน่วยงานและบุคคลผู้เกี่ยวข้องตามสรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรีต่อมาเวลา ๑.๔๐ นาฬิกา ของวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ จำเลยที่ ๒ พร้อมคณะเดินทางไปที่กองบัญชาการตำรวจนครบาล เพื่อแจ้งมติคณะรัฐมนตรีแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจและมอบนโยบายให้ดำเนินการให้สมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมเพื่อรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาล โดยมีจำเลยที่ ๓ พร้อมคณะเข้ารับฟังการมอบนโยบายตามบันทึกการถอดเทปการประชุมและภาพถ่าย ส่วนจำเลยที่ ๔ ไม่ได้เข้ารับฟังเพราะไปปฏิบัติภารกิจอื่น จากนั้นจำเลยที่ ๒ เดินทางกลับ เมื่อจำเลยที่ ๔ เดินทางกลับมากองบัญชาการตำรวจนครบาล จำเลยที่ ๓ ได้แจ้งมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของจำเลยที่ ๒ ให้จำเลยที่ ๔ ทราบ และจำเลยที่ ๔ พร้อมคณะได้ร่วมประชุมกำหนดแผนปฏิบัติการ โดยมอบหมายแบ่งหน้าที่กันปฏิบัติ

ต่อมาเวลาประมาณ ๖ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาชนิดยิงและขว้างผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้าอาคารรัฐสภาบริเวณประตูประสาทเทววิธิด้านถนนราชวิถีต่อเนื่องบริเวณแยกอุทองใน จนสามารถเปิดทางให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเข้าร่วมประชุมได้ จากเหตุการณ์ดังกล่าว มีนายธัญญา กุลแก้ว ขาขาด นางสาวนาฏยา ธิยา นิวเท้าขาขาดและน้องชายมีบาดแผลฉกรรจ์ กับมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก ครั้นเวลาประมาณ ๙ นาฬิกา จำเลยที่ ๒ ได้ประกาศลาออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ในระหว่างจำเลยที่ ๑ แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ผู้ชุมนุมกลับเข้ามาปิดล้อมรัฐสภาอีกครั้ง เมื่อจำเลยที่ ๑ แถลงนโยบายเสร็จ จำเลยที่ ๑ คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาไม่สามารถเดินทางออกจากรัฐสภาได้ จำเลยที่ ๑ และสมาชิกรัฐสภาบางส่วนต้องปีนกำแพงออกมาและสำนักงานตำรวจแห่งชาตินำเฮลิคอปเตอร์มารับจำเลยที่ ๑ ออกไป แต่มีคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาบางส่วนยังติดอยู่ในรัฐสภา จนกระทั่งเวลาประมาณ ๑๔ นาฬิกา พลตำรวจตรี เอกรัตน์ มีปรีชา รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล นำเจ้าหน้าที่เดินทางไปแยกการเรือนและเจรจากับนายวีระ สมความคิด

แกนนำผู้ชุมนุม เพื่อขอให้เปิดทางแต่ได้รับการปฏิเสธ พลตำรวจตรี เอกรัตน์ จึงนำเจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าผลักดันผู้ชุมนุม โดยใช้แก๊สน้ำตาจนสามารถผลักดันผู้ชุมนุมจากบริเวณแยกการเรือนถอยร่นพันประตู่ประสานทวารวิทธิ์และนำคณะรัฐมนตรีกับสมาชิกรัฐสภาออกมาจากรัฐสภาได้ ทำให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บจำนวนมาก ต่อมากลุ่มพันธมิตรประชาชนเพื่อประชาธิปไตยเดินทางไปชุมนุมที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล พลตำรวจตรี โกสินทร์ บุญสร้าง เจริญใจให้ผู้ชุมนุมถอยกลับไป แต่ผู้ชุมนุมไม่ยินยอมและทำร้าย พลตำรวจตรี โกสินทร์ จนสลบ หลังจากนั้นเวลาประมาณ ๑๙ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านหน้าและภายในกองบัญชาการตำรวจนครบาลยิงแก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุม ทำให้นักสาวอังกณมา ระดับปัญญาวุฒิ เสียชีวิต นายชิงชัย อุดมเจริญกิจ ข้อมือขวาขาด ปอดฉีกขาด กล้องเสียงเสียหาย และนายตี๋ แซ่เตียว ขาขาด กับมีผู้ได้รับบาดเจ็บอีกจำนวนมาก ตามภาพถ่ายและบัญชีผู้บาดเจ็บ หลังเกิดเหตุคณะกรรมการวินิจฉัยสถานการณ์ว่ามีผู้เสียชีวิต ๒ ราย และมีผู้ได้รับบาดเจ็บ ๔๗๑ ราย ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษายกฟ้อง โจทก์มีใต้อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ คดีสำหรับจำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ จึงเป็นอันยุติ โดยโจทก์อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๔ ตามฟ้อง

๒. ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

คดีมีประเด็นต้องวินิจฉัยหลายประการ ดังนี้

ประการแรก ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีนี้มีมูลแห่งคดีเป็นการกล่าวหาจำเลยที่ ๔ เป็นตัวการในการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการร่วมกับจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีตามลำดับซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามมาตรา ๙(๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ โจทก์ย่อมมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การที่โจทก์ไม่อุทธรณ์ขอให้ลงโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ทำให้ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาไม่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ของโจทก์ คำแก้อุทธรณ์ของจำเลยที่ ๔ ขอนี้ฟังไม่ขึ้น

ประการที่สอง อุทธรณ์ของโจทก์ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ในปัญหานี้จำเลยที่ ๔ ต่อสู้ว่า ขณะโจทก์ยื่นอุทธรณ์ยังไม่ได้ประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงต้องบังคับตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๘ วรรคสาม อันเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำความผิด โดยผู้มีสิทธิอุทธรณ์ต้องเป็นผู้ต้องคำพิพากษาและมีพยานหลักฐานใหม่ซึ่งอาจทำให้ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ อุทธรณ์ของโจทก์ไม่ต้องด้วยหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ปรากฏว่าในขณะที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ยังไม่มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งแล้วว่าคำพิพากษาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองให้อุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำพิพากษา อันเป็นบทบัญญัติรับรองและคุ้มครองที่มีลักษณะการให้สิทธิย่อมมีผลใช้บังคับทันที และเป็นไปตามหลักการที่บัญญัติในมาตรา ๒๕ วรรคสอง ที่ว่า “สิทธิหรือเสรีภาพใดที่รัฐธรรมนูญให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ แม้ยังไม่มีกฎหมายนั้นขึ้นใช้บังคับ บุคคลหรือชุมชนย่อมสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพนั้นได้ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ” ฉะนั้น โจทก์จึงมีสิทธิอุทธรณ์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๑๙๕ วรรคสี่ ได้ทันทีเมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับในขณะที่โจทก์ยื่นอุทธรณ์ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอุทธรณ์ว่าต้องเป็นผู้ที่ต้องคำพิพากษาและมีพยานหลักฐานใหม่ อุทธรณ์โจทก์จึงไม่ต้องห้าม

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การได้สวนข้อเท็จจริงและมีมติวินิจฉัยว่าข้อกล่าวหาใดมีมูลความผิด รวมถึงการใช้สิทธิอุทธรณ์จำเลยคนใดหรือไม่ เป็นดุลพินิจของโจทก์ที่จะพิจารณาวินิจฉัยตามข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานจากการได้สวนข้อเท็จจริงในสำนวนแต่ละคดี คำแก้อุทธรณ์ข้อนี้ของจำเลยที่ ๔ ฟังไม่ขึ้นเช่นกัน

ประการที่สาม จำเลยที่ ๔ กระทบความผิดตามฟ้องหรือไม่ โจทก์อุทธรณ์ว่า จำเลยที่ ๔ สามารถดำเนินการเลื่อนวันประชุมรัฐสภาหรือเปลี่ยนสถานที่ประชุมเพื่อหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนผู้ชุมนุมได้

พิจารณาแล้วเห็นว่า ขณะเกิดเหตุจำเลยที่ ๔ เป็นผู้บัญชาการตำรวจนครบาลและได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ การจะเลื่อนวันประชุมรัฐสภาหรือเปลี่ยนสถานที่ประชุมไม่ใช่อำนาจหน้าที่ของจำเลยที่ ๔ แต่เป็นอำนาจหน้าที่ของฝ่ายการเมืองที่จะตัดสินใจ และข้อเท็จจริงได้ความว่า ในคืนวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ นายชูศักดิ์ ศิรินิล เลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้ประสานงานกับประธานรัฐสภาแล้ว ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเลื่อนหรือย้ายสถานที่ประชุมได้ เนื่องจากแจ้งเวลากระชั้นชิดเกินไปและการย้ายสถานที่ประชุมต้องได้รับการลงมติจากสมาชิกรัฐสภา เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติให้เตรียมพร้อมแถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามกำหนดเดิม จำเลยที่ ๔ จึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีที่จะต้องผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางเข้ารัฐสภา

ปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ต่อไปมีว่า การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจภายใต้การบังคับบัญชาของจำเลยที่ ๔ ในฐานะผู้บัญชาการเหตุการณ์ใช้แก๊สน้ำตาเข้าสลายการชุมนุมเพื่อเปิดทางให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเข้าประชุมรัฐสภาในช่วงเช้า และใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อนำคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาออกจากรัฐสภาในช่วงบ่าย กับเหตุการณ์ใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมที่บริเวณหน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงค่ำของวันเกิดเหตุ เป็นไปตามขั้นตอนของแผนรักษาความสงบ (กรกฎ/๔๘) และเป็นการกระทำเกินกว่าเหตุ หรือไม่

เห็นว่า เหตุการณ์ในช่วงเช้าของวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ก่อนใช้แก๊สน้ำตา ผลักดันผู้ชุมนุมได้มีการนำรถโมบาย (รถเย็นทั่วหล้า) ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ชุมนุมที่ปิดทางเข้าออกรัฐสภา และบริเวณถนนราชวิถีด้านประตูประสาทเทวฤทธิ์สลายตัวไปชุมนุมบริเวณถนนอุทองใน ส่วนพันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ประกาศเตือนทางโทรโข่ง แต่ผู้ชุมนุมไม่เชื่อฟัง ทำให้ต้องประกาศต่อไปว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้มาตรการจากเบาไปหาหนัก หากไม่สำเร็จจะใช้กำลังผลักดันและใช้แก๊สน้ำตา ต่อมาในเวลา ๖ นาฬิกาเศษ จึงมีการใช้แก๊สน้ำตา อีกทั้งข้อเท็จจริงได้ความจาก พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ กับ ร้อยตำรวจโท สละ ว่า ขณะเดินหน้าใช้โล่เข้าผลักดันผู้ชุมนุม กลับถูกกลุ่มผู้ชุมนุมทางด้านถนนพิชัยยิงหนังสติ๊ก ขว้างก้อนหิน ท่อนไม้ ขวดน้ำ และประทัดเข้าใส่ ไม่มีท่าทีว่าจะถอย พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ จึงสั่งการให้ใช้แก๊สน้ำตา ยิงเข้าใส่แนวयरถยนต์ของกลุ่มผู้ชุมนุมในระยะ ๕๐ หลา เพื่อให้ผู้ชุมนุมออกไป หากเจ้าหน้าที่ตำรวจ เข้าใกล้ผู้ชุมนุมเกินไปอาจจะเกิดอันตรายจากอาวุธปืน ระเบิดปิงปอง และคันธงเหล็กแหลม ของผู้ชุมนุมได้ทั้งยังอาจเกิดอันตรายจากน้ำมันที่กลุ่มผู้ชุมนุมราดไว้ด้วย เมื่อผลักดันผู้ชุมนุมจนผู้ชุมนุม ถอยร่นพ้นแนวประตูประสาทเทวฤทธิ์ เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงหยุดยิงแก๊สน้ำตาแล้วหยุดตั้งแถวตรึงกำลัง รักษาพื้นที่ไว้ ตามพฤติการณ์ที่ได้ความดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่อาจผลักดันผู้ชุมนุม โดยใช้โล่ในระยะประชิดได้เพราะอาจเกิดอันตรายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งได้ความว่ากองบัญชาการ ตำรวจนครบาลมีหนังสือขอรถดับเพลิงจากกรุงเทพมหานครตั้งแต่วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑ และพันตำรวจเอก ไพฑูรย์ เบิกความว่าได้โทรศัพท์ติดต่อประสานงานขอรถดับเพลิงจากผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานครแต่ไม่สามารถติดต่อได้ ทำให้ไม่สามารถใช้น้ำฉีดผลักดันผู้ชุมนุมก่อนใช้แก๊สน้ำตาได้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมให้เปิดทางเพื่อไม่ต้องเข้าประชิดกลุ่มผู้ชุมนุม จึงเป็นวิธีดำเนินการที่จำเป็นและเหมาะสมภายใต้สถานการณ์คับขันเช่นนั้น แม้การสลายการชุมนุม จะมีผู้ได้รับบาดเจ็บหลายคนโดย นายธัญญา กุลแก้ว ได้รับบาดเจ็บสาหัสสาหัสขาด แต่ได้ความจาก ถ้อยคำของ พันตำรวจเอก กำธร อยู่เจริญ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่า ในวันรุ่งขึ้นพยานไปตรวจ ที่เกิดเหตุบริเวณที่ นายธัญญา ขาขาด พบสารไปแตสเซียมคลอเรตอันเป็นสารประกอบของลูกระเบิด ดินดำหรือดินเทาอยู่ที่พื้นและฝาผนัง สารดังกล่าวไม่มีอยู่ในแก๊สน้ำตาแต่จะมีอยู่ในระเบิดปิงปอง หรือพลุไฟที่นำมาดัดแปลงเป็นระเบิด และตามรายงานการตรวจสถานที่เกิดเหตุระบุว่าในที่เกิดเหตุ มีร่องรอยของคราบเขม่าวัตถุระเบิดสีดำบริเวณเสาและพื้นพบหลุมระเบิดขนาดกว้างประมาณ ๑๐ เซนติเมตร ลึก ๓ เซนติเมตร เชื่อว่ามีการระเบิดจากระเบิดแสวงเครื่องที่ทำขึ้นเอง โดยใช้ วัตถุระเบิดแรงต่ำประเภทดินดำหรือดินเทา น้ำหนักไม่เกิน ๕๐๐ กรัม จุดระเบิดด้วยสายชนวน หรือขั้วปาให้เกิดการเสียดสี ทำให้เกิดระเบิดเป็นเหตุให้ นายธัญญา ได้รับบาดเจ็บสาหัสดังกล่าว และเป็นไปไม่ได้ที่การบาดเจ็บของ นายธัญญา จะเกิดจากแก๊สน้ำตาที่มีสารระเบิด RDX เพียง ๗ กรัม ทั้งตามประมวลกฎหมายเหตุการณ์ก็ปรากฏคราบเขม่าบริเวณหน้าประตูประสาทเทวฤทธิ์ สอดคล้อง กับคำให้การของ พลตำรวจตรี ภูวดล วุฒผกนก และพันเอก ขาดิชาย สุคนธสิงห์ ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทำนองเดียวกันว่าแก๊สน้ำตาไม่มีความรุนแรง ไม่มีสะเก็ดระเบิดที่จะทำอันตรายถึงขั้นเสียชีวิต หรือแขนขาดได้เพราะมีสาร RDX เพียง ๗ กรัม

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนจึงฟังไม่ได้แน่ชัดว่า นายธัญญา ได้รับบาดเจ็บสาหัสจากแก๊สน้ำตาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ผลักดันผู้ชุมนุม ทั้งการใช้แก๊สน้ำตามีการใช้ในระยะเวลาไม่นานหลังจากผลักดันผู้ชุมนุมจนสามารถเปิดทางเข้ารัฐสภาตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายได้แล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงตั้งแถวเป็นแนวป้องกันผู้ชุมนุมไว้เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันกลุ่มผู้ชุมนุมตามความจำเป็นและไม่เกินกว่าเหตุโดยไม่มีเจตนาเพื่อให้ผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บ

ส่วนเหตุการณ์ในช่วงบ่ายได้ความว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมจนเปิดทางให้คณะรัฐมนตรีกับสมาชิกรัฐสภาเดินทางเข้าไปประชุมรับฟังการแถลงนโยบายของรัฐบาลในรัฐสภาได้แล้ว ระหว่างการประชุมแถลงนโยบาย ผู้ชุมนุมเข้ายึดพื้นที่ด้านประตูประสาธต์เทวฤทธิ์คืนจนเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องถอยร่นและไม่ได้ตอบโต้ แสดงให้เห็นถึงเจตนาของเจ้าหน้าที่ตำรวจว่าไม่ต้องการทำร้ายผู้ชุมนุมจนกระทั่งผู้ชุมนุมสามารถปิดล้อมทางเข้าออกรัฐสภา ใช้โซ่คล้องล็อกประตูรัฐสภาไว้ได้ทุกด้าน ตัดน้ำตัดไฟ และเมื่อการแถลงนโยบายของรัฐบาลเสร็จสิ้นแล้ว กลุ่มผู้ชุมนุมไม่ยอมให้คณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาเดินทางออกจากรัฐสภา และได้ความว่า นายชูศักดิ์ ศิรินิล นายสุชุมพงศ์ โง่นคำ นายสุชาติ ไลยน้ำเงิน และนายทองสุข ศรีชัย ว่าแกนนำและกลุ่มผู้ชุมนุมตะโกนข่มขู่คุกคามว่า ช่ามัน ๆ และกลุ่มผู้ชุมนุมมีท่าทีว่าจะบุกเข้าไปทำร้ายคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภาที่อยู่ภายในรัฐสภา เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีเหตุผลและความจำเป็นเร่งด่วนต้องใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางได้ เมื่อเวลา ๑๖.๐๔ ถึง ๑๗ นาฬิกา จึงสั่งการให้ยิงแก๊สน้ำตาจนสามารถผลักดันผู้ชุมนุมได้ แต่ถูกกลุ่มผู้ชุมนุมตอบโต้และยิงปืนเข้าใส่ จนเจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บ จากนั้นเวลา ๑๘.๔๕ นาฬิกา เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาอีกครั้งเพื่อผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดทางนำเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกยิงได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล และเปิดทางให้สมาชิกรัฐสภาที่เหลือเดินทางออกมา โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจถูกยิงได้รับบาดเจ็บในการปฏิบัติหน้าที่ช่วงบ่าย ๔ คน รวมทั้งมีรถยนต์ของผู้ชุมนุมระเบิดที่หน้าพรรคชาติไทย บ่งชี้ว่าเหตุการณ์ในขณะนั้นมีความรุนแรงมากขึ้นเป็นลำดับ หากไม่รีบผลักดันผู้ชุมนุมให้เปิดทางจนมืดค่ำ อาจเกิดเหตุบานปลายหรือความเสียหายเพิ่มขึ้น อีกทั้งระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมได้ใช้ไม้ กระบอง ค้อนเหล็ก เหล็กแหลมตี ใช้หนังสติ๊กยิงลูกเหล็ก ลูกแก้ว และหัวนอต ขว้างปาสิ่งของ ขับรถยนต์ชนและทับเจ้าหน้าที่ตำรวจบาดเจ็บและบาดเจ็บสาหัสหลายราย การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมเพื่อเปิดทางช่วยคณะรัฐมนตรีและสมาชิกรัฐสภา และผู้ที่ติดอยู่ในรัฐสภาและนำเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งถูกยิงได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล ย่อมมีความจำเป็นและมีเหตุผลเพียงพอ

สำหรับเหตุการณ์ในช่วงค่ำที่ผู้ชุมนุมไปชุมนุมอยู่ที่ด้านหน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาล พลตำรวจตรี โกสินทร์ บุญสร้าง เข้าไปเจรจากับผู้ชุมนุม แต่ถูกผู้ชุมนุมขว้างด้วยก้อนเหล็กจนสลบ และผู้ชุมนุมพยายามฝ่าแนวกันลวดหนามที่เจ้าหน้าที่ตำรวจวางเป็นแนวกันไว้โดยไม่ปรากฏเหตุผลอันใดที่ผู้ชุมนุมต้องเดินทางผ่านหน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลเพื่อกลับไปทำเนียบรัฐบาลตามที่กล่าวอ้าง ประกอบกับเหตุการณ์ในช่วงบ่ายมีการใช้ปืนยิง ใช้อาวุธแทงและตีเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เผชิญหน้ากับผู้ชุมนุม ขับรถชนแล้วทับจนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รับบาดเจ็บหลายคน ทั้งเกิดระเบิดในรถยนต์ของผู้ชุมนุมรายหนึ่งซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจสันนิษฐานว่าผู้ชุมนุมมีวัตถุประสงค์เปิดไว้ในครอบครองและเตรียม

จะใช้วัตถุระเบิด เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพื่อป้องกันตนเองและทรัพย์สินของทางราชการมิให้ถูกทำลาย ในขณะที่เป็นเวลามีค่าแต่กลุ่มผู้ชุมนุมพยายามฝ่าแนวกันลวดหนามเข้ามา เจ้าหน้าที่ตำรวจย่อมมีเหตุผลความจำเป็นต้องใช้แก๊สน้ำตาเพื่อผลักดันผู้ชุมนุมอย่างเร่งด่วน หากปล่อยเวลาให้เนิ่นช้าออกไปอาจเกิดอันตรายแก่บุคคลและความเสียหายต่อทรัพย์สินเพิ่มขึ้นได้ การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุม เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้นต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติและทรัพย์สินของกองบัญชาการตำรวจนครบาลเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมภายใต้สถานการณ์เช่นว่านั้น

ส่วนการบาดเจ็บหรือเสียชีวิตของผู้ชุมนุมในที่เกิดเหตุดังกล่าวนั้นเกิดจากแก๊สน้ำตาหรือไม่ พลอากาศตรี นายแพทย์วิชาญ เปี้ยวนิม ให้การต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. และเบิกความว่า พยานเป็นผู้ตรวจพิสูจน์ศพ นางสาวอังคณา ระดับปัญญาวุฒิ พบว่าสภาพศพปนเปื้อนด้วยแก๊สน้ำตา พยานมีความเห็นว่า นางสาวอังคณา เสียชีวิตจากแรงระเบิด พบสาร C - 4 อยู่ใต้อวัยวะ บาดแผลภายนอกพบว่ามีเขม่าดำและรอยไหม้เป็นหย่อม ๆ ปอดและอวัยวะภายในฉีกขาด ตรวจที่ปอดพบว่าเข้ากันได้กับลักษณะที่เกิดจากแรงระเบิด แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าเกิดจากระเบิดชนิดใด สภาพบาดแผลภายนอกเกิดจากของแข็งไม่มีคม มีความร้อนและมีแรงอัด สาเหตุที่ทำให้เกิดบาดแผลเช่นนี้เป็นการระเบิดใกล้ตัวแต่ไม่ประชิดตัว แต่ไม่สามารถระบุได้ว่าห่างออกไปเท่าใดมีการหักของกระดุกซีโครเจนเป็นแนวยาวตลอด ๑ - ๑๒ ซี ลักษณะที่ถูกแรงอัดหรือแรงกระแทกจากภายนอก หากเป็นการระเบิดที่ประชิดตัวจะทำให้ซีโครเจนแตกเป็นชิ้น และตามรายงานผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุ โดยสถาบันนิติเวชวิทยากระบุรีบริเวณที่พบศพ นางสาวอังคณา ว่าพบคราบสีดำบนพื้นถนน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ ๑ เมตร ซึ่งพันตำรวจเอก สมภพ เบิกความว่า บริเวณที่เกิดเหตุที่มีผู้ได้รับบาดเจ็บขาขาดหรือถึงแก่ความตาย ตรวจพบคราบเขม่าดินดำ แสดงว่าไม่ได้เกิดจากแก๊สน้ำตา การพบคราบสีดำบนพื้นถนนดังกล่าว จึงเป็นข้อบ่งชี้ในเบื้องต้นว่ามีวัตถุระเบิดชนิดอื่นที่ทำให้เกิดคราบสีดำ อาจจะมีใช่เป็นผลการระเบิดจากแก๊สน้ำตาและยังได้ความจากคำเบิกความของ พันตำรวจเอก สมภพ อีกว่าพยานตรวจพบสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของ C - 4 ที่เสื่อยึดสีเหลืองและเสื่อยื่นในของนางสาวอังคณา บริเวณที่เป็นรอยไหม้โดยแก๊สน้ำตาไม่มีสารเคมีที่เป็นส่วนประกอบของ C - 4 อยู่แน่นอน และยืนยันว่านางสาวอังคณาไม่ได้เสียชีวิตจากแก๊สน้ำตาแต่เสียชีวิตจากระเบิด C - 4

ข้อเท็จจริงจึงยังฟังไม่ได้แน่ชัดว่า การที่นางสาวอังคณา ถึงแก่ความตายและนายชิงชัย กับ นายดี รวมทั้งบุคคลอื่นที่ได้รับบาดเจ็บในเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นผลมาจากการระเบิดของแก๊สน้ำตาที่เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้ในเหตุการณ์ แม้เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจผลักดันผู้ชุมนุมที่ปิดล้อมรัฐสภาในช่วงเช้าและบ่ายมีผู้ชุมนุมได้รับบาดเจ็บแต่ในขณะนั้น ยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงใด ๆ ที่ยืนยันหรือพิสูจน์ให้เห็นได้อย่างแน่ชัดว่าการบาดเจ็บของผู้ชุมนุมดังกล่าวเกิดจากการใช้แก๊สน้ำตาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพราะแก๊สน้ำตาเป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งในการควบคุมฝูงชนและขณะปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้นมีเพียงแก๊สน้ำตาเท่านั้นที่จะสามารถควบคุมหยุดยั้งผู้ชุมนุมได้ ทั้งประเทศไทยก็มีประกาศของสำนักนายกรัฐมนตรี กำหนดให้แก๊สน้ำตาเป็นอุปกรณ์สำหรับใช้ควบคุมฝูงชน จำเลยที่ ๔ ย่อมไม่อาจทราบว่แก๊สน้ำตาที่ใช้ไปนั้น มีการระเบิดหรือมีอำนาจรุนแรง พันตำรวจเอก ไพฑูรย์ ร้อยตำรวจโท สละ

ต่างเบิกความว่า แก๊สน้ำตาไม่สามารถทำให้เกิดบาดเจ็บได้ ไม่เคยมีผู้ได้รับบาดเจ็บขาขาดหรือเสียชีวิตจากการใช้แก๊สน้ำตามาก่อน มีการฝึกยิงแก๊สน้ำตาของสาธารณรัฐประชาชนจีนมาก่อนหลายครั้ง และเคยมีแก๊สน้ำตาระเบิดตรงหน้าแต่ไม่เคยได้รับบาดเจ็บหรือเป็นอันตราย เจ้าหน้าที่ตำรวจยังคงใช้แก๊สน้ำตาดังกล่าวในปฏิบัติการที่บ้านสี่เสาเทเวศร์มาก่อนหน้านั้น โดยไม่ปรากฏว่ามีผู้ได้รับบาดเจ็บหรือเสียชีวิตแต่อย่างใด แสดงให้เห็นว่าแก๊สน้ำตาเป็นเพียงเครื่องมือควบคุมฝูงชนเท่านั้น ไม่ใช่อาวุธที่จะทำร้ายชุมนุมให้เกิดอันตรายหรือเสียชีวิตได้

๓. ผลคำพิพากษาของศาลฎีกา

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์มีมติเป็นเสียงข้างมากกว่า การที่จำเลยที่ ๔ สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาผลักดันผู้ชุมนุมที่หน้ากองบัญชาการตำรวจนครบาลในช่วงค่ำยังไม่เพียงพอให้รับฟังว่าจำเลยที่ ๔ มีเจตนาพิเศษเพื่อให้เจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติการตามหน้าที่ใช้แก๊สน้ำตาทำร้ายผู้ชุมนุมให้ได้รับอันตรายแก่กายหรือถึงแก่ความตาย การกระทำของจำเลยที่ ๔ จึงไม่เป็นความผิดตามฟ้อง ส่วนอุทธรณ์ข้ออื่นของโจทก์ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยเพราะไม่เปลี่ยนผลแห่งคดีที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิพากษามานั้นชอบแล้ว อุทธรณ์ของโจทก์ฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน. ๑

คำพิพากษาศาลฎีกา

คดีหมายเลขแดง ที่ อม. อธ. ๓/๒๕๖๑

วันที่ ๑๘ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง การแสดงบัญชีรายการทรัพย์สินและหนี้สิน

ระหว่าง	{	คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	ผู้ร้อง
		นายสุพจน์ ทรัพย์ล้อม	ผู้คัดค้าน

๑. ข้อเท็จจริงในคดีโดยสรุป

ผู้คัดค้านอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๖๐ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ รับวันที่ ๑๑ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๑ ผู้ร้องยื่นคำร้องว่า ผู้คัดค้านเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐประเภทผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการการรถไฟแห่งประเทศไทย (ครั้งที่ ๓) กรรมการบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) ประธานกรรมการการรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ครั้งที่ ๓) และปลัดกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องกรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ผู้คัดค้านไม่แสดงทรัพย์สิน ๒ รายการ คือ เงินสด ๑๗,๕๕๓,๐๐๐ บาท และรถยนต์ ยี่ห้อโพล์คสวาเกน หมายเลขทะเบียน ฮต ๘๘๒๒ กรุงเทพมหานคร ราคา ๒,๙๒๐,๐๐๐ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ที่ได้ยื่นต่อผู้ร้องรวม ๕ ครั้ง ผู้ร้องมีมติว่า ผู้คัดค้านจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ขอให้วินิจฉัยว่า ผู้คัดค้านจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบต่อผู้ร้องด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบและห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กับให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๙, ๔๑, ๑๑๙ ประกอบประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑

ผู้คัดค้านให้การปฏิเสธ

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองพิจารณาแล้วพิพากษาว่า นายสุพจน์ ทรัพย์ล้อม ผู้คัดค้านจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความ

อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการการรถไฟแห่งประเทศไทย (ครั้งที่ ๓) มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี กรณีพ้นจากตำแหน่งกรรมการบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี กรณีพ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการการรถไฟฟ้ายานขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (ครั้งที่ ๓) มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่ง ปลัดกระทรวงคมนาคมมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ห้ามมิให้ผู้คัดค้านดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อันเป็นวันที่ผู้คัดค้านพ้นจากตำแหน่งปลัดกระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นตำแหน่งสุดท้ายที่ผู้ร้องขอให้ลงโทษตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง กับมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๑๙ การกระทำของผู้คัดค้านเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ องค์คณะผู้พิพากษามีมติเสียงข้างมากให้จำคุกกระทงละ ๒ เดือน รวม ๕ กระทง เป็นจำคุก ๑๐ เดือน

ผู้คัดค้านอุทธรณ์ต่อที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาในระหว่างการพิจารณาขององค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้คัดค้านขอถอนอุทธรณ์บางข้อ คงเหลือเพียงประเด็นขอให้ลงโทษสถานเบาและรอการลงโทษ องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์อนุญาต

๒. ประเด็นพิจารณาวินิจฉัย

ในระหว่างการพิจารณาขององค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์ มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม ไม่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีแตกต่างกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๐ (๑) ประกอบมาตรา ๓๓ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่ผู้คัดค้านกระทำความผิดจึงเห็นสมควรวินิจฉัยในปัญหาข้อกฎหมายว่า การที่ผู้คัดค้านจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามคำร้อง ยังเป็นความผิดทางอาญาและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๙ หรือไม่

ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓ บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และมาตรา ๑๐๕ วรรคสาม ไม่ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี แต่มาตรา ๑๘๘ วรรคสอง บัญญัติว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้มีมติว่าผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการ

ทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบไว้แล้วในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับให้เป็นอันใช้ได้...” และมาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาและพิพากษาของศาลสำหรับคดีที่ยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องต่อศาลไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมยังมีผลใช้บังคับอยู่จนกว่าคดีจะถึงที่สุด”

เมื่อคดีนี้มีการยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับ จึงต้องถือว่าพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังมีผลใช้บังคับอยู่ต่อไปจนกว่าคดีถึงที่สุด ศาลต้องพิจารณาและพิพากษาคดีไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม การที่ผู้คัดค้านจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีตามคำร้อง จึงยังคงเป็นความผิดทางอาญา และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเวลาห้าปีตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๑๙

มีปัญหาต้องวินิจฉัยต่อไปว่า มีเหตุให้ลงโทษสถานเบาหรือการลงโทษหรือไม่ ผู้คัดค้านอุทธรณ์ว่า ผู้คัดค้านรับราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและยึดมั่นในผลประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน เสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมตลอดมา มีผลการปฏิบัติงานจนได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงคมนาคม ประวัติการรับราชการไม่เคยถูกตั้งกรรมการสอบสวนและไม่เคยกระทำผิดอาญาข้อหาใด ตลอดเวลารับราชการยึดแนวทางการปฏิบัติ โดยใช้หลักความสุจริต หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรมและมีหลักธรรมาภิบาลตลอดมาปฏิบัติราชการ โดยรักษาผลประโยชน์ของทางราชการในหลายโครงการ เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๓๙ กำหนดหลักการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการป้องกันการใช้อำนาจในตำแหน่งของเจ้าหน้าที่รัฐไปแสวงหาประโยชน์อันมิควรได้โดยสมควรซึ่งเป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับกำกับการใช้อำนาจของรัฐเพื่อให้การดำเนินงานของรัฐให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้คัดค้านเคยดำรงตำแหน่งระดับสูงหลายตำแหน่ง โดยเฉพาะตำแหน่งสุดท้าย คือ ปลัดกระทรวงคมนาคม มีหน้าที่รับผิดชอบในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดินในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก อีกทั้งข้อเท็จจริงได้ความว่า ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ทรัพย์สินของผู้คัดค้านรวมถึงทรัพย์สินตามคำร้องมีมูลค่าทั้งสิ้น ๖๔,๙๙๘,๕๘๗.๕๒ บาท พร้อมดอกผลของเงินหรือทรัพย์สินที่เกิดขึ้นให้ตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร้ายรายผิดปกติกการที่ผู้คัดค้านปกปิดไม่แสดงรายการทรัพย์สินตามคำร้องทั้งสองรายการ มีมูลค่าสูงถึง ๒๐,๔๗๓,๐๐๐ บาท ในบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ

หนังสือที่ยื่นต่อผู้ร้องทั้งที่ผู้คัดค้านเป็นผู้บริหารในระดับสูงซึ่งควรที่จะต้องยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรม อยู่ในกรอบของกฎหมายและศีลธรรม เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีในสังคม แต่กลับมากกระทำ ความผิดเสียเอง นับว่าเป็นเรื่องที่ร้ายแรงแม้ผู้คัดค้านไม่เคยกระทำความผิดและเคยประกอบคุณงาม ความดีมาก่อน ก็ยังไม่มีเหตุผลเพียงพอที่จะรอกการลงโทษจำคุกให้แก่ผู้คัดค้าน

๓. ผลคำพิพากษาของศาลฎีกา

องค์คณะวินิจฉัยอุทธรณ์เสียงข้างมาก เห็นว่าที่ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองลงโทษจำคุกกระหนงละ ๒ เดือน โดยไม่รอกการลงโทษนั้น นับว่าเหมาะสมแก่พฤติการณ์ แห่งคดีแล้ว อุทธรณ์ของผู้คัดค้านฟังไม่ขึ้น

พิพากษายืน.